

کشته شدن غیر نظامیان و طرفهای منازعه

رحیم حمیدی

قانون اساسی، خروج کامل نیروهای بین المللی از افغانستان و ... حداقل تعیین پیش شرط ها برای گفتگو نشان از ناپایداری جنگ در افغانستان دارد. تشدید حملات گروه طالبان در ولایات مختلف کشور نشان می دهد که این گروه هیچ انگیزه‌ای برای گفتگو با حکومت وحدت ملی ندارد. ایالات متحده آمریکا نیز برای پایان جنگ در افغانستان به گفتگوی صلح چشم امید بسته است. آن ها بار ها بیان داشته اند که اگر گفتگوی صلح در افغانستان نتیجه ندهد، سال پیش رو سال خونین خواهد بود. با این وجود هیچ طرح و برنامه برای شکست گفتگوی صلح از سوی حکومت وحدت ملی وجود ندارد. حداقل انگیزه کافی در نخبگان سیاسی برای سرکوب گروه های دهشت افکن دیده نمی شود.

بر فرض اینکه گروه طالبان به گفتگوی صلح روی آورد و با حکومت افغانستان مصالحه کند، این مصالحه پایان جنگ در افغانستان نخواهد بود. گروه داعش یک گروه جدید سر برآورده است. ظهور این گروه در افغانستان می رساند که ما همچنان شاهد کشته و زخمی شدن غیر نظامیان در کشور می باشیم. از این جهت، امیدواری برای صلح و ثبات در افغانستان در آینده نزدیک متصور نیست. اما آنچه ناامید کننده است برخورد های حکومت وحدت ملی در قبال رویداد ها و پدیده ها است. به دیگر سخن، حکومت نسبت به گروه طالبان و تشدید حملات آن ها، مشکلات اقتصادی، اجتماعی و امنیتی که در جامعه وجود دارد تا حدودی زیادی بی مسئولیت بوده است. همان طور که تلفات غیر نظامیان از سال ۲۰۰۷ تا این سو سیر صعودی داشته است در سال های آینده نیز تلفات غیر نظامیان به احتمال زیاد چشم گیر خواهد بود. هیچ امیدواری پایداری جنگ در افغانستان متصور نیست. اگر گروهی دست از جنگ بردارد گروهی دیگر سر بر می آورد. در کنار این مسئله آنچه ما به ناامیدی است برخورد غیر مسئولانه حکومت وحدت ملی در قبال مشکلات جامعه است.

و مذهبی است. به عبارت دیگر، گروه طالبان جنگ در افغانستان را توجیه دینی می کنند. از این جهت کشته و زخمی شدن غیر نظامیان به خاطر کشته شدن دیگری (کافر و یا طرف باطل) امر خلاف باور ها و اعتقادات آن ها نیست. بر اساس باور های آن غیر نظامیان که به ناحق کشته می شود، جای شان در بهشت است. دقیقا براساس همین باور است که نوع گریز از پذیرش مسئولیت کشته و زخمی شدن غیر نظامیان را نشان می دهد. بر اساس گزارش یوناما، نیروهای طرفدار حکومت افغانستان عامل ۱۷ درصد کشته و زخمی شدن غیر نظامیان است. بر این اساس، ارزش های حقوق بشری جایگاهی در سبزه اندیشه آن ها ندارد. از این جهت، تا زمانی که باور ها و اعتقادات این گروه در مورد جنگ تغییر نکند، درک آن ها از کشته و زخمی شدن غیر نظامیان نیز تغییر نمی کند.

مسئله دولت عامل درصد بالای کشته و زخمی شدن غیر نظامیان می باشد. با این حال، واکنش گروه طالبان در برابر گزارش ها یکسان بوده است. این گروه هر ساله گزارش سازمان ملل متحد را یکجانبه خوانده است. ذبیح الله مجاهد، سخنگوی گروه طالبان با انتشار اعلامیه‌ای گزارش یوناما را غیر واقعی خوانده است. در اعلامیه گروه طالبان آمده است که گزارش یوناما بر اساس خواست نیروهای اشغالگر در افغانستان تهیه و ترتیب شده است. گروه طالبان با چنین واکنشی به نوعی خود را تبرئه می کند و مسئولیت کشته شدن غیر نظامیان را به گردن دیگر گروه های دهشت افکن مسئولیت می اندازد. این در حالی است که گروه طالبان بیش از دیگر گروه های دهشت افکن مسئولیت حملات، انتحار و انفجار ها را پذیرفته است. پذیرفتن مسئولیت حمله، انتحار و انفجار در زمان وقوع آن از سوی گروه طالبان و یکجانبه خواندن گزارش یوناما در مورد کشته و زخمی شدن غیر نظامیان تناقض آشکار را نشان می دهد.

دوم: براساس گزارش های سالانه یوناما گروه طالبان و دیگر گروه های مخالف

روز یکشنبه، یوناما، دفتر هیئت کمک سازمان ملل در افغانستان گزارش سالانه خود در مورد تلفات غیر نظامیان در سال ۲۰۱۵ میلادی را منتشر نمود. در گزارش آن ها آمده است که در سال ۲۰۱۵ یازده هزار و دو نفر غیر نظامی کشته و زخمی شد و دو نفر گزارش یوناما، آمار کشته و زخمی شدن غیر نظامیان در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال قبل چهار درصد افزایش را نشان می دهد. براساس این گزارش، گروه طالبان و دیگر گروه های مخالف مسلح دولت عامل ۶۲ درصد تلفات غیر نظامیان می باشد. نیروهای طرفدار حکومت افغانستان عامل ۱۷ درصد کشته و زخمی شدن غیر نظامیان می باشد. چند نکته در ارتباط با این گزارش قابل ذکر است.

اول: آمار کشته و زخمی شدن غیر نظامیان از سال ۲۰۰۷ تا کنون سیر صعودی داشته است. به دیگر سخن، جنگ در افغانستان هر ساله قربانی بیشتری از مردم افغانستان گرفته است. با این حال، هیچ نهاد ملی بین المللی تلاشی برای کاهش کشته و زخمی شدن غیر نظامیان در افغانستان انجام نداده است. در عین حال، طرف های درگیر در جنگ نیز توجهی به آمار کشته و زخمی شدن غیر نظامیان نکرده است. زخمی شدن غیر نظامیان کشته و زخمی شدن غیر نظامیان نمی رود. گروه طالبان و دیگر گروه های مخالف دولت که کم بر و برای برابری کشور بسته اند و سال ها عاملان اصلی کشته و زخمی شدن غیر نظامیان است، راهی جز جنگ نمی شناسد. از این جهت، چشم انداز روشنی برای کاهش کشته و زخمی شدن غیر نظامیان وجود ندارد. بنابراین، بی توجهی به آمار کشته و زخمی شدن غیر نظامیان از سوی حکومت طالبان و تحریک زیربنای کشور بود.

وارثان افتخار

محمد رضا هویدا

بیست و ششم عقرب برای کسانی که آن لحظه را درک کرده اند، یک خاطره شیرین، همراه با افتخار و غرور است. رادمردانی که از جان خود گذشتند ولی از خاک خود هرگز نگذشتند، ملتی که استثمار را نپذیرفتند، مردان و زنانی که به بردگی و بندگی «نه» گفتند، و کشوری که معنای واقعی «مبارزه» را به جهان نشان داد، و یکی از لحظات طلایی تاریخ که یک ابر قدرت در مقابل اراده یک ملت مظلوم زانو زده است. این لحظه تاریخی برای افغانستان شیرین بود، از معدود لحظاتی که همه مردم افغانستان لبخند زدند، همه خندیدند، همه شادباش گفتند و همه افتخار کردند.

افغان ها از این لحظات مثال دیگری هم داشته اند، زمانی که انگلیس شکست خورد، یا همین در همین نزدیکی ها، زمانی که طالبان شکست خوردند و پای بر فرار گذاشتند. اما این لحظات شیرین هرگز برای افغان ها پایدار نبوده است. لحظات کوتاه افتخار و غرور، و پس از آن سالهای درد و رنج، تکرار تجربه های تلخ، جنگ های خونین، کشتارهای بزرگ، قتل عام های وسیع، لشکرکشی های عظیم و انتظار طولانی یک لحظه پر افتخار دیگر. ما هرگز وارثان خوبی برای افتخارات گذشته مان نبوده ایم. پس از ۲۶ عقرب ۱۳۶۷، حکومت های زیادی آمدند و رفتند. عمر دولت های کمونیستی و مجاهدین و طالبان پس از آن کوتاه بود. دولت هایی که هرگز هیچ کدام نتوانستند بر سراسر افغانستان حکومت کنند، و مهمتر از همه، هیچ کدام نتوانستند بر «قلب» های مردم افغانستان حکومت کنند. جهاد پس از پیروزی مجاهدین یک تغییر عمده داشته است. و آن تغییر نیز این بوده که کسانی راه را به سوی تصاحب جهاد باز کردند. کم کم جهاد صاحب پیدا کرد. جهاد در دست عده ای به عنوان متاعی برای رسیدن به قدرت و ثروت و... استفاده شد و نتیجه آن نیز کشته و مجروح شدن صدها هزار انسان و مهاجرت میلیونها تن دیگر و بر بادی شهرها و روستاهای کشور و تحریک زیربنای کشور بود.

خروج نیروهای شوروری، پیروزی مجاهدین را مسلم ساخت. مجاهدین سرانجام به پیروزی رسیدند، و اما حکومت مجاهدین نه تنها نتوانست از ارزش های جهاد و مقاومت حفاظت کند که خود تبدیل به دستگاهی برای کشتار مردم افغانستان گشت. و پس از آن نیز حکومت طالبان با شعار جهاد و امنیت وارد معرکه سیاست افغانستان شد که آن حکومت جز قتل عام و کشتار و جهل و تعصب، دستاورد دیگری برای مردم افغانستان نداشت.

سقوط حکومت طالبان، حاکمیت دموکراسی را در افغانستان بی داشت. اما پایه های دموکراسی با بازگرای قدیمی و کهنه ای که بازماندگان حکومت های گذشته بودند، سست گذاشته شد. حکومت دموکراسی در افغانستان مجموعه ای بود از شکست های حکومت های گذشته که یک جا جمع شده بودند و کمک های جامعه جهانی آن ها را دور یک میز گرد آورده بود. بازیگران سیاست در حکومت دموکراسی ناموفق ترین ها در تمام حکومت های گذشته بوده اند. دستاوردهای امروزه حکومت های دموکراتیک در افغانستان، اعم از اردو و پولیس ملی، پایبندی به حقوق بشر و حقوق زنان و کنوانسیون های بین المللی، آزادی بیان و اندیشه و... در مقابل فساد اداری حاکم بر دستگاه دولت، ضعف ها و کاستی هایی که وجود دارد، سخت شکننده و ناپایدار دیده می شوند.

روز گذشته سیاستمداران در کابل و شهرهای دیگر افغانستان جمع شده بودند، و از افتخار خارج ساختن قوای شوروری سخن راندند و این روز را تجلیل کردند، اما لحن اتهام و تهدید از سخنان بسیاری از کسانی که ادعای میراث داری جهاد را دارند نسبت به دیگرانی که عین ادعا را دارند، پیدا و آشکار بود. تجلیل ها نیز در درون ارگ و مکان هسا و هتل های مجلل و به دور از انظار مردم عادی افغانستان و در نبود خانواده های شهید و معلولین، تحت شدیدترین تدابیر امنیتی صورت گرفت، و جای مردم عادی، همان هایی که در روز خروج شوروری در سال ۱۳۶۷ شور و هیله می کردند و فریاد پیروزی سر می دادند، خالی خالی بود.

ریشه های تروریسم باید خشکانیده شود

شکور

امریکایی از افغانستان مبارزه با تروریسم را موفقیت آمیز و تقریبا خاتمه یافته تلقی کرده است. البته ناسامانی های اقتصادی و هدر رفتن یا به بیان روشنتر و دقیق تر اختلاس میلیاردها دلار از کمک های اعلام شده به افغانستان، توسط شرکت های غربی و آشفنگی همه جانبه ای که افغانستان را در بر گرفته است پخش دیگری از ناکامی های پسران بد سستامبر بشمار می آید که شرحی مجال دیگری می طلبد.

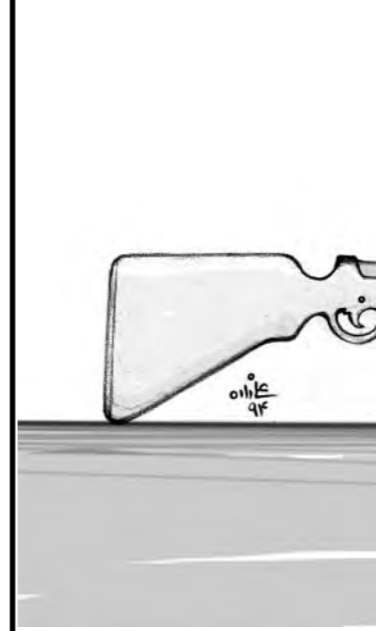
دو دیگر در واقع تلاشی برای مخفی نگهداشتن آن استفاده شده است. هم چنین نظامیان غربی در امر مبارزه با تروریسم هیچگونه طرح و برنامه مشخص و تعریف شده مطابق به شرایط کشور روی دست نداشته اند. نکته مهم دیگر این که جبهه مبارزه با تروریسم فاقد یک سیاست روشن و مشترک نظامی و سیاسی بودند. چنانچه هم اکنون این گمانه هر روز قوت می گیرد که در عقب قوت یافتن و یا ظهور گروه های تازه تروریستی دست بعضی از همان قدرت های غربی قرار دارد. این در حالی است که رئیس جمهور امریکا در هنگام خروج نیروهای امریکایی از افغانستان مبارزه با تروریسم را موفقیت آمیز و تقریبا خاتمه یافته تلقی کرده است!

اینک شکل و گونه های تازه تری از تروریسم هم چون داعش زندگی و حیات مردم ما را باخطر جدی روبرو گردانیده است. هم اکنون نیروهای امنیتی کشور در تمام ولایات کشور با تروریست ها و مخالفین حکومت که از بیرون مرزها و حامیان دیروز تروریست ها و عضو اساسی جبهه مبارزه با تروریسم به شمار می آید، به شدت و بطور کامل مورد حمایت قرار دارند. با صدتاسف انتظاری که مردم افغانستان و دنیا در عرصه مبارزه با تروریسم، از اهداف نخست لشکر کشی غرب و امریکا در افغانستان داشتند، بر آورده نگردیده است. افکار عمومی بدین باور است که تروریسم هنوز در افغانستان با همان قوت و با همان پیمانته ای که در اول بود در جای خود باقی است و این تهدیدی هم برای افغانستان و هم برای دنیا به شمار می آید. موضوع جنگ با تروریسم هنوز هم از چالش های عمده به شمار می رود و بسیاری به این باور اند که امریکا و غرب در مبارزه با تروریسم منافع ملی خود را دنبال می کردند و ادعاهای دیگر در واقع تلاشی برای مخفی نگهداشتن آن استفاده شده است. هم چنین نظامیان غربی در امر مبارزه با تروریسم هیچگونه طرح و برنامه مشخص و تعریف شده مطابق به شرایط کشور روی دست نداشته اند. نکته مهم دیگر این که جبهه مبارزه با تروریسم فاقد یک سیاست روشن و مشترک نظامی و سیاسی بودند. چنانچه هم اکنون این گمانه هر روز قوت می گیرد که در عقب قوت یافتن و یا ظهور گروه های تازه تروریستی دست بعضی از همان قدرت های غربی قرار دارد. این در حالی است که رئیس جمهور امریکا در هنگام خروج نیروهای

برد که برخی زمینه ها و علل نرم افزاری در کشور و نیز در سیاست گذاری های برخی از حامیان طالبان و تروریست و این که به عوامل و زمینه های بروز تروریسم توجه شود، مورد توجه قرار گرفت. البته شاید انتظار این بود که در آن محفل رئیس جمهور به عوامل فکری و فرهنگی و اجتماعی تولد و رشد تروریسم و نیز آن دسته از کشور های که بیشترین زمینه تولد و رشد تروریسم را دارا هستند اشاره می کرد. اما روشن نیست که آیا فرصت و زمینه طرح چنین مسائلی وجود داشت یا خیر. اما روی هم رفته حداقل تلاش برای توجه حاضرین نشست مونیخ به این موضوع که باید ذهن هسا و برنامه مبارزه با تروریسم از معلول بسوی علل و زمینه های آن معطوف ساخت، خودش یک اقدام مهم و اساسی شمرده می شود. رئیس جمهور در ادامه اظهاراتش بیان داشت: برخلاف تصور غالب، منازعه موجود در افغانستان یک جنگ داخلی نیست، بلکه ناامنی و مشکلات از دیگر کشورهای منطقه مانند چین، روسیه و به خصوص پاکستان، وارد شده است. واقعیت های بیش از یک دهه گذشته حکایت از آن دارد که طالبان و هم پیمانان شان با پشتیبانان منطقه ای شان سعی ورزیدند شبکه های تروریستی و عوامل استخباراتی منطقه را با استفاده از ضعف ها، کاستی ها، چندگانگی ها از کوه های تورابورا به دشت و دمن و شهرهای کشور برکشند و امروز سطح وسیعی از کشور را میدان تاخت و تاز خویش قرار داده و امنیت و آرامش را از شهروندان کشور سلب سازند. بدون شک در رشد دوباره تروریسم عوامل فیزیکی و لوژیستیکی حامیان آنان نقش عمده ای داشته و دارد، اما نباید از یاد

نشست امنیتی مونیخ از جهاتی حایز اهمیت می باشد. اهمیت این نشست برای افغانستان حداقل از این منظر حایز اهمیت شمرده می شود که رئیس جمهور در این نشست در سخنانش نکات اساسی و کلیدی تروریسم و ریشه های آن را برای حاضرین که در واقع مهم ترین و بزرگترین قدرت های جهان و مدعیان مبارزه با تروریسم قلمداد می شوند تشریح نمود. شاید رئیس جمهور طی سخنانش در این نشست پیام عمده افغانستان را در مبارزه با تروریسم بیان داشت. وی در سخنرانی اش اظهار داشت برای مبارزه با خطر تروریسم، نمی توان تنها بر مشکلات برخاسته از آن تمرکز کرد و عوامل تروریسم را نادیده گرفت. این در واقع جان کلام و گرانگاه اصلی بیش از یک دهه روند ناکام مبارزه با تروریسم می

باشد. در طی سالیان گذشته همه توجهات و تلاش ما متوجه معلول گردیده است. یعنی تروریست و عمل تروریستی وی بیش از این که به عوامل و زمینه های بروز تروریسم توجه شود، مورد توجه قرار گرفت. البته شاید انتظار این بود که در آن محفل رئیس جمهور به عوامل فکری و فرهنگی و اجتماعی تولد و رشد تروریسم و نیز آن دسته از کشور های که بیشترین زمینه تولد و رشد تروریسم را دارا هستند اشاره می کرد. اما روشن نیست که آیا فرصت و زمینه طرح چنین مسائلی وجود داشت یا خیر. اما روی هم رفته حداقل تلاش برای توجه حاضرین نشست مونیخ به این موضوع که باید ذهن هسا و برنامه مبارزه با تروریسم از معلول بسوی علل و زمینه های آن معطوف ساخت، خودش یک اقدام مهم و اساسی شمرده می شود. رئیس جمهور در ادامه اظهاراتش بیان داشت: برخلاف تصور غالب، منازعه موجود در افغانستان یک جنگ داخلی نیست، بلکه ناامنی و مشکلات از دیگر کشورهای منطقه مانند چین، روسیه و به خصوص پاکستان، وارد شده است. واقعیت های بیش از یک دهه گذشته حکایت از آن دارد که طالبان و هم پیمانان شان با پشتیبانان منطقه ای شان سعی ورزیدند شبکه های تروریستی و عوامل استخباراتی منطقه را با استفاده از ضعف ها، کاستی ها، چندگانگی ها از کوه های تورابورا به دشت و دمن و شهرهای کشور برکشند و امروز سطح وسیعی از کشور را میدان تاخت و تاز خویش قرار داده و امنیت و آرامش را از شهروندان کشور سلب سازند. بدون شک در رشد دوباره تروریسم عوامل فیزیکی و لوژیستیکی حامیان آنان نقش عمده ای داشته و دارد، اما نباید از یاد

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید.
هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد.
مقالات وارده بازگردانده نمی شود.
مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله ییاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پستوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.
www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

دربارین: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۲۷-۱۲۸

روزنامه
افغانستان
The Daily Afghanistan

دربارین: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۲۷-۱۲۸

روزنامه

Outlook
AFGHANISTAN
The Leading Independent Magazine